

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Mateřská škola křesťanská Opava, Mnišská

Mnišská 7/5, 746 01 Opava

Identifikátor zařízení: 600 141 799

Zřizovatel: Město Opava se sídlem Horní náměstí 69, 746 26 Opava

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 2. - 4. únor 2000

Čj.	145 33/00-11045
Signatura	on5at110

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Sledovaná mateřská škola (MŠ) je čtyřtřídním předškolním zařízením (od 1. července 1996 s právní subjektivitou), ve kterém probíhá výchovně-vzdělávací činnost v duchu křesťanské výchovy. Byla zřízena zejména z iniciativy členů Unie křesťanských pedagogů a rodičů k 1. září 1992.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Při plánování výchovně-vzdělávacích činností vycházejí pedagogické pracovnice z koncepce a celkového zaměření školy, zpracovávají vlastní námětové týdenní plány s použitím vybraných úkolů z materiálu Program výchovné práce - MŠ ČSR 1983, čj. 33 483/83/201 a následně z něho rozpracovaných standardizovaných časově tematických plánů, dále využívají úkoly materiálů Liturgický rok a Náboženská výchova. V plánech je evidentní čerpání i z celostátní pedagogické tvořivosti, současné pedagogické literatury a metodických materiálů. Konkrétní úkoly vlastní výchovně-vzdělávací činnosti jsou diferencovány pro dvě věkové skupiny s ohledem na heterogenní seskupení všech tříd. Výchovně-vzdělávací činnosti jsou v plánech zahrnuty rovnoměrně, obsahují navíc náboženskou a ekologickou výchovu. Stanovené cíle odpovídají současným trendům předškolní výchovy, jsou zaměřeny na řízené i spontánní činnosti, respektují didaktické zásady a jsou v souladu se schváleným vzdělávacím programem. Integrované celky postihují přirozené logické souvislosti, příčiny a následky.

Příprava na pedagogickou práci ze strany učitelek byla v hospitovaných třídách promyšlená (u pedagogických pracovnic s menší praxí i písemná), plně odpovídala předem stanoveným cílům.

Podmínky vzdělávací činnosti

V mateřské škole pracuje celkem sedm pedagogických pracovnic, všechny splňují odbornou a pedagogickou způsobilost stanovenou vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, což se příznivě projevilo na výborné kvalitě výchovně-vzdělávacího procesu. Organizace a využití pracovní doby učitelek je efektivní, pracovní doby je maximálně využito ve prospěch dětí. Správní zaměstnankyně se dle vyjádření ředitelky velmi kladně podílejí na příznivých podmínkách pro práci učitelek a dětí.

Mateřská škola se nachází v poměrně klidové části centra města. Je umístěna v typizované třípodlažní budově, která je v dobrém technickém stavu. Prostory jsou pro potřeby předškolního zařízení ideální, děti mají dostatek místa pro realizaci spontánních i řízených činností. Podlahové krytiny i nábytek jsou většinou staré, i přes pečlivou údržbu již nesou známky značné opotřebovanosti. Výška úložných prostor pro hračky a učební pomůcky je sice úměrná výšce dětí předškolního věku, ale obtížně ovladatelné šuplíky zejména mladším dětem ztěžují samostatnou manipulaci s hračkami a dalším pracovním materiálem (postupná inovace vybavení tříd MŠ by se měla stát předmětem jednání ředitelky se zřizovatelem). Posouzeno subjektivně se jeví tepelné i světelné podmínky jako vyhovující. Prostředí mateřské školy je podnětné a bezpečné, z hlediska čistoty pro děti i zaměstnance vhodné. Výzdoba tříd a všech prostor předškolního zařízení je na vysoké estetické úrovni, v celkovém uspořádání je evidentní aktivní podíl dětí konstruktivní a výtvarnou tvorbou.

Hraček a učebních pomůcek je na škole dostatek, jsou v odpovídající míře pořizovány a inovovány vzhledem k současným trendům v oblasti předškolní výchovy. Audiovizuální a didaktickou technikou je MŠ vybavena velmi dobře, pedagogickými pracovníci je

přiměřeně využívána. Učitelská i žákovská knihovna obsahuje nové tituly, průběžně je doplňována, nepostrádá nové tituly a knihy encyklopedického charakteru.

Školní zahradu tvoří velký oplocený pozemek, který je vybavením a zelení mimořádně vhodný pro rekreační a relaxační činnosti dětí. Je zde instalována zejména drobná dřevěná architektura. Zahradní stolové vybavení umožňuje hry u stolečků a stolování dětí venku, lze zde využívat koloběžky a tříkolky. Hraček a pomůcek je pro pobyt a hry dětí venku dostatečné množství.

Režim dne je sestaven v souladu s psychohygienickými zásadami dětí předškolního věku, je dostatečně pružný a variabilní, respektuje tříhodinové intervaly mezi jídly, dostatek času pro pobyt venku a zohledňuje individuální potřebu spánku. Počty zapsaných dětí odpovídají pedagogickým, hygienickým a organizačním podmínkám. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, nároky kladené na děti byly úměrné, byla respektována schopnost koncentrace dítěte přiměřeně k jeho věku. Charakter činností je dostatečně variabilní, spontánní a řízené činnosti jsou zařazovány s ohledem na věk dětí a momentální situaci. Prostorové uspořádání umožňuje spontánní a pohybové aktivity dětí. Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly v MŠ zjištěny závady.

Pitný režim je v mateřské škole zajišťován a realizován.

Mateřská škola má vytvořeny podmínky pro talentované děti, ty se mohou zapojit do hry na housle, klavír a zobcovou flétnu nebo do kroužku výtvarné výchovy. Mateřská škola zprostředkovává kurzy plavání, sportovní gymnastiku Agentury Špičková a seznamování s anglickým a německým jazykem (lektorky).

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Hospitované činnosti se vyznačovaly předem plánovanými a promyšlenými formami a metodami práce. Pro spontánní a hrové činnosti vymezuje MŠ dostatečný časový prostor, jejich vedení bylo nenásilné, v přístupu učitelky byla zřejmá úcta k dítěti, tolerance a preferování osobnostně orientovaného modelu výchovy. Ze strany učitelky byl dětem poskytován dostatek času a prostoru, což spolu s pestrá nabídkou činností a nejrůznějšího herního, výtvarného a přírodního materiálu vytvářelo mimořádně zajímavé, podnětné a aktivizující prostředí pro spontánní činnosti. Děti měly možnost výběru prostoru, her, hraček, učebních pomůcek i kamarádů, měly možnost uplatnit, rozvíjet a uspokojovat potřebu pohybu.

Organizace řízených činností akceptovala přiměřené nároky na osobní tempo jednotlivých dětí, vedení učitelkami bylo zaměřeno nejen na to, co dítě umí, ale zejména na jeho aktivní prožívání. Pedagogické působení bylo nápadité s vhodně propojenými výchovnými složkami. V průběhu dne jsou realizovány tzv. komunitní kruhy, kdy je nenásilně podporována sebedůvěra a přiměřené sebevědomí dětí, je tak rozvíjena schopnost vyjadřovat vlastní pocity, případně řešit dětské problémy. Navozené rozhovory s cílenými otázkami jsou pro učitelky prostředkem k docílení zpětné vazby, děti se na modelových situacích učí rozeznávat dobro, zlo a odpouštět si. V průběhu pedagogické práce je výrazně kladen důraz na skupinové a individuální činnosti, evidentní je respektování individuálních zvláštností. K řízeným činnostem jsou dětmi využívány hračky, učební pomůcky, výtvarný, textilní a ve značné míře přírodní materiál. Dětem je vytvořen dostatečný prostor pro verbální projev, sebevyjadřování a dokončení činnosti.

Hygienické návyky byly dětmi používány přirozeně, při sebeobslužných činnostech byla u dětí podporována a rozvíjena samostatnost. Estetika a kultura stolování byla na velmi dobré úrovni, děti měly možnost se na stolování podílet.

Promyšlená organizace, široká nabídka činností a volba moderních metod práce příznivě ovlivnily pozitivní klima v průběhu celého dne ve všech třídách, vedly k přirozené kázni (v průběhu inspekce nebyly zaznamenány projevy násilí a agresivity).

Motivace a hodnocení

Volené motivace byly voleny správně, byly účinné, mnohdy vysoce emotivně působivé, názorné a fixační. Učitelkami bylo výrazně využíváno pozitivní hodnocení, přirozeným způsobem tak u dětí docházelo k posilování přiměřeného sebevědomí, k pocitu sounáležitosti, bezpečí a jistoty. Děti měly dostatek prostoru k vyjádření vlastních myšlenek, byly učitelkami chváleny a povzbuzovány, ze strany učitelek jim byla výrazně poskytována jistota v jejich rozhodování. Ověřování znalostí a dovedností mělo charakter systematického vytváření zpětné vazby.

Interakce a komunikace

Mezi dospělými a dětmi byl zaznamenán vztah důvěry a přátelství, stejně tak mezi dětmi navzájem. Vztah dospělý - dítě je založený na pozitivním přijímání a akceptování dítěte, na respektu a partnerství. V průběhu dne pedagogické pracovnice vytvářejí bezpečné a pozitivní komunikační prostředí, pravidla jednání jsou předem známa a dětmi akceptována. Verbální projevy učitelek a dětí jsou vyvážené, dětem je dán prostor pro volné vyjadřování a rozvoj aktivní slovní zásoby. Učitelkami je podporována spontaneita a otevřenost dětí, učitelky berou v úvahu mínění dětí i jejich názory. V činnostech nepřevládá manipulativní vedení a poučování. Zřejmý je láskyplný přístup k dětem s respektováním přirozenosti a stupně vývoje, v mateřské škole je vytvořen pocit jistoty a bezpečí, zásluhou všech zaměstnanců je tak MŠ místem radosti a pohody.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti v duchu křesťanské výchovy zohledňuje dané zaměření a podmínky mateřské školy, je promyšlené, systematické a funkční. Prostorové, personální a psychohygienické podmínky zcela korespondují s potřebami dětí v předškolním zařízení, v oblasti materiálně-technického vybavení byly zaznamenány výše uvedené nedostatky. Organizace, metody a formy výchovně-vzdělávacích činností jsou promyšlené, velmi vhodně volené, vedou děti k samostatnosti a prosociálnímu chování. Pedagogické pracovnice pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výchovně-vzdělávací činnosti, celkově je úroveň interakce a komunikace v mateřské škole vynikající. Motivace jsou velmi nápadité a emotivně účinné, hodnocení činností je převážně pozitivní a povzbuzující. Spontánní a řízené činnosti jsou v rovnováze, přechody mezi nimi jsou přirozené a nenásilné. K řízeným činnostem jsou děti motivovány, učitelky usilují o zapojení dětí dobrovolně a z vlastního přesvědčení. Žádná z výchovných složek (včetně náboženské výchovy) není opomíjena, běžná je prostupnost jednotlivých výchov a činností. Vztahy mezi dětmi a učitelkami a dětmi navzájem jsou velmi kladné a respektující. Celkově je oblast kvality výchovně-vzdělávací činnosti hodnocena jako vynikající.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka má podrobně zpracovanou dlouhodobou koncepci předškolního zařízení, ta je zaměřena na globální, ekologickou a náboženskou výchovu. Významný je záměr aktivní spoluúčasti rodiny (i prarodičů) na plnění některých úkolů výchovně-vzdělávacího programu.

Ve spolupráci učitelek a rodičů má mateřská škola má vytvořeno kurikulum, které je obsaženo v ročním plánu. Ten je zpracován na základě dlouhodobých cílů, podrobné analýzy, výroční zprávy a podmínek mateřské školy. Celý plán, včetně hlavních úkolů, je pojat jako ucelený systém plánů v jednotlivých oblastech práce mateřské školy s podrobnou realizací plnění. Součástí plánu je i přehled plánovaných akcí a aktivit mateřské školy a samostatný plán ekologické a náboženské výchovy. Plán je podrobný, výstižný, srozumitelný, schválen a přijat zaměstnanci školy i rodiči (vyplývá i z ankety mezi rodiči). Pracovníci mají možnost se na plánovací činnosti svými náměty a připomínkami podílet. Plánované termíny jsou ředitelkou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje zpětná vazba. Oblast plánování postihuje celou šíři činnosti mateřské školy, svědčí o zodpovědném a promyšleném přístupu ředitelky k systému plánování.

Organizování

Organizační uspořádání předškolního zařízení má jasně stanovená pravidla, umožňuje účinné řízení. Běžný provoz se řídí kvalitním řádem, zaměstnancům MŠ jsou přesně vymezeny kompetence, je vytvořen prostor pro jejich uplatnění a iniciativu.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Další operativní a třídní dokumentace je vedena přehledně, má velmi dobrou vypovídací hodnotu.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění zákona č. 139/1995 Sb., postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má dobrou vypovídací hodnotu a poskytuje dostatek informací o činnosti školy.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Přenosy informací jsou v mateřské škole prováděny dle potřeby - osobním kontaktem, na operativních schůzkách s aktuálním přenosem informací a řešením vzniklých situací, na pedagogických a provozních poradách.

Frekvence pedagogických a provozních porad je optimální, zápisy z nich obsahují relevantní informace (v obsahu pedagogických rad není opomíjena oblast průběžného vyhodnocování výchovně-vzdělávací činnosti školy). Pracovníci mají přístup ke všem potřebným informacím, ochrana důvěrných informací a dat je zajištěna.

Vztahy mezi rodiči a předškolním zařízením řeší podrobný školní řád, se kterým jsou rodiče seznamováni, včetně programu mateřské školy, již při zápisu dítěte do předškolního zařízení (MŠ předává rodičům leták s koncepcí) a na schůzkách na počátku školního roku. Průběžně jsou rodiče o činnosti MŠ informováni při denním kontaktu s učitelkami (možnost vstupu rodičů do tříd kdykoliv během dne), mají možnost řešit problémy a připomínky s ředitelkou minimálně 2krát měsíčně (v případě potřeby kdykoliv). K propagaci pedagogické práce využívají pedagogické pracovnice nástěnky - vystavují dětské výtvarné a konstruktivní práce, běžné je uvádění úkolů výchovně-vzdělávacích činností jednotlivých tříd. Každoročně je v mateřské škole umožněno šestiletým dětem (se souhlasem rodičů) absolvovat pod vedením psychologa testy školní zralosti.

V MŠ jsou pravidelně realizovány dny otevřených dveří, besedy s rodiči s ukázkami výchovně-vzdělávacích činností, mikulášská a vánoční besídka, dětský maškarní ples, různé náboženské slavnosti v MŠ, oslavy Dne dětí, Dne matek aj.

Mateřská škola se velmi významně prezentuje na veřejnosti. Tradicí lze nazvat každoroční vánoční a velikonoční výstavky, které jsou oceňovány širokou opavskou veřejností. Pravidelně děti mateřské školy vystupují a podílejí se na výzdobě, tvorbě dárků v Klubu sv. Anežky a Charitě v Opavě, zúčastňují se koledování u vánočního stromu na opavském náměstí aj. V závěru školního roku je pravidelně učitelkami instalováno tablo dětí odcházejících do základní školy. Množství a pestrost akcí předškolního zařízení je zřejmá z fotodokumentace a videozáznamů. Na základě výsledků ankety mezi rodiči u dětí nejstarší věkové skupiny jednoznačně vyplynula maximální spokojenost rodičů se zvolenou koncepcí i výchovně-vzdělávacím programem mateřské školy, nabídkou dalších aktivit a akcí, možností spolupráce s MŠ a celkovou informovaností o činnosti mateřské školy. Z ankety je zřejmé, že by rodiče uvítali zlepšení materiálně-technických podmínek ve třídách.

Učitelky přihlašují výtvarné práce dětí do nejrozmanitějších vyhlašovaných soutěží, v kterých jsou děti poměrně velmi úspěšné (čestná uznání, 1. a 2. místo v soutěži Děti, pozor, červená, aj.). Program mateřské školy je doplňován o různá kulturní, divadelní a filmová představení, výchovné koncerty, návštěvy kostelů, výlety, výstavky, tematické vycházky aj.

Poradenskou činnost zprostředkovává mateřská škola zejména rodičům dětí docházejících do MŠ, zabezpečuje přednáškovou činnost lékařů a psychologů.

Mateřská škola spolupracuje s vesnickou Mateřskou školou v Milostovicích, s Církevní základní školou sv. Ludmily v Hradci nad Moravicí a se Základní uměleckou školou v Opavě (hudební a výtvarný obor).

Mateřská škola v hojné míře využívá odborná pracoviště - Pedagogicko-psychologickou poradnu v Opavě (zejména při odkladech školní docházky), Středisko vzdělávání pedagogů (SVP) v Opavě a Středisko služeb školám v Opavě.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka vede školu demokratickým způsobem, její role je na pracovišti jasně vymezena. Velmi výrazně se svými sociálními dovednostmi podílí na vytváření tvořivého klimatu a pozitivních mezilidských vztahů. Hlavním prvkem vedení ředitelky je každodenní přímý kontakt se všemi pracovníky, ve kterém preferuje otevřené řešení vzniklých situací a problémů. Na nové tendence ve školství ředitelka reaguje velmi pružně, ostatním pracovníkům poskytuje účinnou odbornou a metodickou pomoc. V systému vedení a motivování pracovníků je ředitelkou využívána slovní i finanční motivace (na základě předem stanovených kritérií hodnocení). Ředitelkou jsou vytvořeny podmínky pro vzdělávání (všechny pedagogické pracovnice využívají nabídku SVP a vzdělávací akce Unie křesťanských pedagogů), na MŠ jsou průběžně doplňovány časopisy s předškolní problematikou a odborná a pedagogická literatura.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní systém ředitelky je součástí ročního plánu školy, postihuje kontrolu výchovně-vzdělávacích činností i provozu zařízení. Prohlídku zařízení provádí ředitelka denně, kontrolu pedagogické práce provádí průběžně a předem plánovanými hospitacemi (častějšími u učitelů s dvouletou praxí). Hospitační činnost ředitelky je častá, záznamy z ní obsahují předem stanovené cíle i podrobné závěry pro další práci. Výsledky kontrol jsou s pracovníky

projednávány, pružně jsou přijímána opatření zjištěných nedostatků. Zobecněné poznatky jsou předmětem jednání pedagogických rad.

Hodnocení kvality řízení

Oblast plánování postihuje celou šíři činnosti předškolního zařízení, koncepční záměry jsou promyšlené a reálné. Organizační struktura zařízení je velmi kvalitní a funkční. Povinná i operativní dokumentace související s řízením je vedena řádně a v souladu s platnými právními předpisy. Mateřská škola je otevřeným systémem, který rodičům umožňuje aktivní spoluúčast na dění. Systém vedení a motivování pracovního kolektivu je mimořádně kvalitní, přirozený a vhodně motivující. Je dán přirozenou autoritou ředitelky, jejím pozitivním přístupem k lidem a adekvátním jednáním. Kontrolní mechanismy jsou cílené, účinné, mají motivační charakter.

Kvalita řízení sledovaného předškolního zařízení je v souhrnu hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu zákona č. 138/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/M-69-00.
- Pedagogická a operativní dokumentace předškolního zařízení.
- Výroční zpráva o činnosti mateřské školy ve školním roce 1998/1999.
- Vnitřní a školní řád.
- Zápisy z provozních a pedagogických rad.
- Dokumentace BOZP a PO.
- Kniha úrazů.
- Jednací protokol.
- Výsledky dětských prací z výtvarné a pracovní výchovy, grafická cvičení.

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy a hodnocení kvality řízení.

Pozitiva:

- Kvalitní naplňování stanoveného programu s respektováním individuálních potřeb a zvláštností dětí.
- Zavádění moderních způsobů a metod v přímé práci s dětmi.
- Pozitivní klima v MŠ, vstřícné a partnerské vztahy mezi dětmi a učitelkami i mezi dětmi navzájem, vhodně zvolený systém vedení a motivování kolektivu.

- Velmi dobrá organizační struktura předškolního zařízení.
- Široká nabídka akcí a činností, výborná prezentace školy na veřejnosti.
- Atraktivní výzdoba prostředí MŠ s výrazným podílem dětských prací.
- Aktivní podíl pedagogických pracovníků na dalším sebezdělávání.

Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti a oblast řízení jsou v souhrnu hodnoceny jako vynikající.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou předškolním zařízením využívány hospodárně a efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorka	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jarmila Němečková	Jarmila Němečková, v. r.

V Opavě dne 10. 2. 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. 2. 2000

Razítko

Marie Heisigová	Marie Heisigová, v. r. Podpis ředitelky
------------------------	---

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Opava, Březinova 6	25. 2. 2000	145 60/00-11045
Zřizovatel: Město Opava, Horní nám. 69, Opava	25. 2. 2000	145 61/00-11045

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly vzneseny.